

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük
az előfizetések megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkekk:	
Földmivvelésügyünk költségvetése. <i>J.</i>	113
Az „Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.” <i>Zs.ó.</i>	114
A vetésváltás. <i>Cserhádi Sándor.</i>	114
A gyümölcs értékesítése Erdélyben. — <i>n.</i>	115
A szobai növények átültetése. <i>Csérer Gyula.</i>	116
Kissebb szakközlemények	
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. — <i>r.</i> — <i>ó.</i>	116
Könyvszemle. — <i>r.</i> — <i>s.</i>	117
Egyleti élet	
Meghívó.	117
Vegyes közlemények	
Közzgazdaság, üzlet, forgalom	
Hirdetések	

Földmivvelésügyünk költségvetése.

Az a néhány nap, mely alatt hazánk földmivvelésügyi költségvetését tárgyalta a parlament, sok tanulságot tárt fel a mult hiányai, a jelen irányzata és a jövő kilátásai tekintetében.

Nyilvánvaló, hogy újabb parlamenti életünk első időszakában és még később is mezőgazdasági érdekeink nem részesültek abban a figyelemben, a melyben a mi különleges viszonyaink mellett részesülniök kellett volna. Az egymást felváltó kormányok, a fejlődő viszonyok folytán halomra szaporodott hiányokat örökségképpen hagyták egymásra és a mindent domináló közjogi viták közepette alig gondolhattak a mélyreható mezőgazdasági kérdések alapos tanulmányozására, annál kevésbé pedig azok czélszerű megoldására.

Egyes kérdések a viszonyok kényszerítő hatása alatt felszínre kerültek ugyan a multban is, de azok állandó szabályozására sem a földmivvelésügyi miniszterium, sem a magyar parlament nem volt eléggé berendezkedve. Így esett aztán meg, hogy Darányi Ignác dr. a földmivvelésügyi tárczát nagy és gyorsan beváltandó deficitel vette át. Minden tartozás között legsúlyosabb volt azonban az, melylyel a magyar mezőgazdasági politika, vagy helyesebben a magyar földmivvelésügyi miniszter, a kisgazdáknak, a kisembereknek, a mezőgazdasági munkásoknak tartozott. Nem egy két év adóssága volt itt a rováson, hanem évek sorozatáé, melyek hosszú beszédek és viták között teltek el egymás után a nélkül, hogy ezek a kis existenciák egyetlen morzsát is kaptak volna a haza szent oltáráról.

Nem kell nagyon megerőltessük magunkat, hogy visszaidézzük azt az általános elégedetlenséget, mely épen ezen társadalmi rétegekben oly elszomorító formában, a parasztszociálizmust létrehozta. Minden igaz hazafi szíven fájdalom futott át annak tudatában, hogy a magyar mezőgazdasági munkánség elhagyatottságában feljajdult és rendbontással követelte érdekeinek kellő istápolását.

Ez az általános mozgalom Darányi Ignác miniszteriségének első éveiben érte el tetőfokát és talán ez volt az ő tetterejének, és államférfiúi bölcsességének tűzpróbája. — Hogy rövid pár év alatt mit tett és a mit tett, milyen hazafias, bölcs belátással tette, azt világosan és érthetően mutatják a következmények, mutatja az a tény, hogy már a mult nyáron csendben és rendben folyt a mezei munka, pihentek a csendőrfegyverek és a mezei munkások körében kedvező hangulat mellett átvette a vezetést a józan ész.

De át is vehette, mert csak egy pillantást kell vetnünk az idej költségvetésre, hogy egész sorozatát lássuk meg azon új tételek-

nek, melyek kizárólag ezen társadalmi osztály érdekeit vannak hivatva előmozdítani.

A mezőgazdasági munkástörvény megalkotása és életbeléptetése, a munkásközvetítés szervezése, a munkás segélyegyletek és szövetkezetek segélyezése, a hűséges cselédeknek és munkásoknak jutalmazása, a munkásbiztosítás tervezetének elkészítése, a dohánykertészek és erdei munkások viszonyainak törvény útján szándékolt szabályozása, továbbá a gazdasztek helyzetének szintén a törvényhozás útján leendő szabályozása előkészítése külön-külön és együttvéve nem é olyan mélyreható és alapvető alkotások, melyeknek nyomán a kisemberek felszabadulása, a szó nemes értelmében szabad polgárrá való átalakulása és boldogulása fakad.

Ilyen alkotásokra csak igazi liberális gondolkodású magyar ember képes.

Ezek mellett felszínre kerültek a helyes mezőgazdasági politika egyéb kérdései is. Tervben van a gazdasági érdekképviselet szervezése, az állategészségügyi szolgálat államivá tétele és határozott nézetek érelődtek meg az új vámtarifa alkotásának kérdésében, melyek záros határidő alatt készitendők el. A miniszter mindezen kérdésekben a leghivatottabbakat, a kereskedelmi és iparkamarákat és a gazdasági egyesületeket hallgatja meg, ezek véleményeit vette eddig is és szándékozik figyelembe venni ezután is.

A magyar mezőgazdasági termények védelme minden vonalon megfelelő formában, kellő erélylyel és bizonyító nyíltsággal történik. A terményeink értéke ellen rosszakarattal terjesztett hírek nyíltan és czáfolhatlanul utasítatnak vissza, ép úgy, mint az Ausztriával kötött állatkereskedelmi egyezményünk megfontására irányult mozgalmak.

Ezekben mi nem azt az agrár politikát látjuk, a mit némelyek, hanem igenis látjuk az igazi és határott magyar mezőgazdasági politikát, a melyet sokáig fájdalommal nélkülöztünk.

A költségvetési vita rendjén elmondott beszédek figyelmes áttanulmányozása után pedig örömmel és nyíltan bevallhatjuk, hogy nem lett ott egyetlen figyelemreméltó kérdés sem felvetve olyan, melyre Darányi Ignác miniszter kimerítő és megnyugtató választ ne adott volna, s talán ez az első földmivvelésügyi budgettárgyalás, melyben a már megoldott és megoldásra váró kérdések túlnyomó többsége a kisgazdák érdekeit és az igazi nemzeti alapra fektetett gazdasági politikát oly ki-domborítóan ölelte volna fel.

Eltéktelve a kérdés szociális oldalától, mely különben nagyon fontos része a mi földmivvelésügyi politikánknak s a mely ez idén főleg a telepítés és a hitbizományok kérdésében kifejezett nézetekben domborodik ki, a kedvező eredmények és kilátásba helyezett

A legjobb magvak

legolcsóbb beszerzési

forrása

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir.
udvari szállító,

József főherczeg Ö cs. és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ö Felsége udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem Ö kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ö Felsége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herczeg Ö kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM. (28.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Eredeti Hanna árpa, Duppauzi zab, tavasz rozs Champiain-tavaszbuzza

kitünő minőségben
jutányosan kapható

HALDEK

magnagykereskedésében, József főherczeg Ö cs. és kir. Fensége udvari szállitójánál

(257.)

BUDAPEST, VII. Károly-körut 9.

igen fontos alkotások egész sorozata foglalják a miniszteri expozében.

A rutén-kérdést és az ott kezdeményezett mezőgazdasági actiót minden magyar gazda rokonszenvvel fogadta és annak eredményeiről örömmel vett tudomást. A mi nemzeti gazdasági politikánk fejlődésének és hódításának azonban mindig találkoztak olyan hazafias támogatói, a kik népszerűségük biztos kifejlesztését ezen sikerek és hódítások lerombolása utján remélték. Most azonban ez a házi politika is csütörtököt mondott azon nyílt és való igazságok sulya alatt, melyeket Darányi erről a kérdéstről válaszában elmondott

A kopár területek befásítása meglepő arányokban halad, csupán azon czélszerű intézkedések alapján, hogy az államilag kezelt faiskolákban ma már annyi csemete áll rendelkezésre, hogy évenként nem 4, hanem 11 ezer katasztrális holdat fásíthatunk be és hogy az e czimen évenként kiadott jutalmak nem 10, hanem 71 ezer koronát tesznek ki. Általában a kopár területek befásítására évenként 400.000 koronát ad ki az állam. A szarvasmarhatenyésztésre, főleg pedig a köztenyésztés emelésére 1.300.000 korona van előirányozva. Ugyanilyen arányokban növeltettek a baromfitenyésztés, a tejgazdaság, a méhészet és a gyümölcsészet fejlesztésére szolgáló tételek is. A gazdasági ismeretek terjesztésére, a földmivessiskolákra és a népies gazdasági irodalom támogatására tízszer annyi van fölvéve, mint néhány évvel ezelőtt volt.

Ezeket kivül a tenyészállatok díjazására 50.000, a havasi gazdaságok fejlesztésére 179.300, a kender- és lentermelés előmozdítására 30.000, a vándortanítók intézményére 32.700, a téli oktatásokra 90.000, a házi ipar fejlesztésére 80.000, a népkönyvtárak gyarapítására 12.000, a paraszt mintagazdaságokra 40.000, a szövetkezetek támogatására 80.000, a munkásügyek javítására 420.000 korona van a költségvetésben praeliminálva, de van ott még sok olyan tétel, mely a mi elmáradott kigazdaságaink javítására fog szolgálni. Ilyen czélra 8 és fél millió korona van a költségvetésbe beillesztve, melyben mintegy bizonyítékát látjuk a miniszter azon kijelentésének, hogy ő Magyarországnak nem beszél nagybirtokosról és kisbirtokosról, de ha arról kell nyilatkoznia, hogy politikája sorrendjén miként következnek a teendők egymásután, akkor azt mondja, hogy: „valamint az épületnek előbb alapját kell lerakni és nem lehet a tetőn kezdeni az építést, valamint a folyók szabályozásánál is az volt a hiba, hogy felülről kezdték és nem alul; ép úgy azt tartom, hogy a népretegek boldogítását is legalul kell kezdeni. Ha ezek az alsó rétegek boldogok, elégedettek és vagyonosok lesznek, akkor fejlődni és virágozni fog az egész.“

No hát ebben látjuk mi ismét az igazi nemzeti agrárpolitikát, de nem azt az agrárizmust, a mit némelyek látni szeretnének.

Különben, hogy a föld kerektségén minden földmivelésügyi miniszternek agráriusnak kell lenni, az természetes, de mert mindennek meg van a maga vadhajtsága, a maga kóros elváltozása, úgy itt is keresik azt az embereket, különösen pedig azokat, a kiknek egy vagy más okból érdekükben áll keresni. Ezeknek megnyugtatására tette a földmivelésügyi miniszter azt a szívünk szerint való nyilatkozatot, hogy „ugy a mezőgazdaság, mint az ipar egy organizmusnak a részei, a melyek nem dolgozhatnak egymás ellen, hanem csak egy czélra és egymás mellett Félreértést és

fogalomzavart az okozna, ha egyes törekvések és áramlások nem a maguk körében jelennének meg, ha olykor, mint már erre előbb is utaltam, azt látjuk, hogy felekezeti velleitások és idegen törekvések mezőgazdasági köpenyt vesznek magukra. Ezekről idegen vagyok. De idegen vagyok attól is, ha a szabad kizsákmányolás rendszere, ha üzelmek és visszaélések, a liberális lobogó alá akarnak menekülni.“

Ez az a tiszta és egyenes irány, melyben a miniszter ur, menten minden felekezeti, társadalmi és közkereseti csoportosulások befolyásától, a szó nemes értelmében agráriusnak vallja magát. És ez az a hazafias szellem, a melynek diadaláért mi szívvel és lélekkel küzdünk, a melynek érvényesülése után mezőgazdaságunk egységes és erőteljes fellendülését várjuk. Ez az a hazafias szellem, melynek gyümölcséből egyenlően kell részesülni a kicsinynek és nagyoknak, mert csak így haladhat, így vagyonosodhat, így boldogulhat a — nemzet

J.

Az „Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.“

Az országos kölcsönös biztosító szövetkezet erőteljes actiót indított a szervezkedés terén. Azok a szomorú tapasztalatok, melyeket úgy az üzleti élet körül, mint egyéb tekintetben szerzett az igazgatóság, nem váltak gyorsan ölü méregcseppekké, hanem hasznos tanulságoknak, arany szabályoknak a leszűrésére vezettek, biznyságául annak, hogy az üzleti életben kitartással, helyes megfigyelőképességgel és erős akarattal, még a balsiker miatt kiadott leczkepenzből is lehet jól gyümölcsöző tőkét teremteni.

Azok a támadások, melyeket erre az első magyar biztosító szövetkezetre több oldalról szinte előszeretettel szórtak, úgy látszik csak arra voltak jók, hogy a vezető egyének tetteire fokozzák és megerősítsék őket arra a nagy, de becsületes küzdelemre, mely osztályrészükkül jutott. Szinte undorodik az ember, azoktól a szennyes feyverektől, melyekkel ezt a szövetkezetet ledorongolni és meggyőzni akarták és akarják.

Csak egyet említek itt a sok közül, melyhez hasonlóról naponta lehetne beszámolni. Ime: Az élelmes ügynök (részvénytársasági) megjelenik X. községben és az ottani befolyásos helyi ügynök segítségével kidoboltatja, hogy a kik a kölcsönösnél vannak biztosítva a saját érdekükben azonnal vigyék a kötvényeiket Y-hoz, mert ez a jószívű ur most, de csak ma! hajlandó azokat a további kötelezettségekkel együtt átvenni és részükre új kötvényt kiállítani, miután a kölcsönös már *megbukott* stb stb. Ez és ehhez hasonló üzleti fogások már nagyon hasonlítanak a rablótámadáshoz, a különbség a kettő között csupán az, hogy ezt kaputos és czilinderes uraságok végzik, fényes nappal, hatósági aszisztencia mellett.

Mindezekre és egyebekre a kölcsönös egyelőre azzal felelt, hogy szerzett tapasztalatainak érvényesítésével átdolgozta alapszabályait, új alapokra fektetve a szövetkezet vezetését és üzleti rendjét. Befolyást biztosított az igazgatóság mellett a számosabb tagból álló választmánynak s így, a szövetkezet üzleti életének irányításánál, a biztosítási ágak és díjak megállapításánál közel száz szövetkezeti tag érvényesítheti nézeteit és tapasztalatait, mi által szinte előre kizártnak

tekinthető, hogy ott tulságosan egyoldalú üzleti érdekek dominálnak. A biztosított tagok tehát ugyszólván maguk intézik sorsukat, a miből rájuk nézve csak jó származhatik

A kölcsönös azon czélját, hogy új alapokon újra szervezkedjék f. hó 18-én elérte azaz, hogy a március hó 4-iki rendes évi közgyűlésen újból választott igazgatóság részvételével választmánya is megalakult.

Az alakuló ülésen Csávossy Béla elnökölt és a választmány elnökült Szabó József együletünk érdemekben gazdag elnöke, alelnökül: Br. Mannsdorf Géza és Pojthényi Sándor választattak meg.

Ugy a választmány, mint az igazgatóság komoly munkás férfiakból alakult és s vezetést minden téren kimagasló hazafiak teljesítik. Ebből jogosan meríthetünk reményt a szövetkezet további fejlődésére és megerősödésére, melyre, hogy égető szüksége van gazdaközönségünknek, talán felesleges is lenne bizonyítgatnunk, elég csak annyit bizonyítgatnunk, hogy a jégbiztosítási díjak kedvező alakulásának kérdésére ez idő szerint is egyedül ennek — a már agyon dorongoltnak vélt — szövetkezetnek van hathatós befolyása és hogy ezen befolyást gazdáink érdekében érvényre is juttathassa, komoly lépésekre határozta el magát. Mi hisszük, hogy ezek a lépések eredményrel fognak járni és ez által abba a helyzetbe jut a szövetkezet, hogy már a folyó évben újból megkezdheti a jégek elleni biztosítást, mi által a kartelben levő részvénytársaságok tulmagas díjtételei biztosan mérsékelteni fognak. Mondjuk-e, hogy a díjtételek illetően mérséklése utján, mily hasznos szolgálatot tesz ez a szövetkezet mezőgazdáinknak? Mondjuk-e, hogy ezen nemes törekvésében ezt a szövetkezetet mindenkinek hazafias kötelessége támogatni és hogy ezen támogatás elől a magyar kormányoknak sem lehet kitérni? Mi nem mondjuk, mert hiszen ez már olyan természetes kötelesség, mely elől sem a magyar gazdaközönség, sem a magyar kormány kitérni nem is akar, nem is fog.

Áldást kérünk erre a becsületes, nemes munkára!

Zérol.

A vetésváltás.*)

„Ha visszaadjuk a talajnak azt, a mit belőle a természetben elvonunk, akkor akármeddig termelhetjük ugyanazt a növényt ugyanazon a talajon, a nélkül, hogy a talaj termőképessége csökkenne.“ Ezt a tant állította fel annak idejében *Liebig*, ezt hirdették sok ideig hivei, pedig e tan csak azt bizonyítja, hogy a legjelesebb ember se ment a tévedéstől, hogy nem czélszerű kevés adatra, egyoldalú vizsgálódás után, messze kiható általános érvényű tételeket felállítani. Mert ma, legyünk különben még oly nagy tisztelői is *Liebig*-nek, ezen állítását — mint alapján hibásat — senkisem fogja helyesnek tartani.

Ismeretes dolog, hogy egyes növényeket — mint borsó, lóhere, len stb. — nemcsak hogy folyton nem lehet egy és ugyanazon talajon termelni, hanem rövid időközökben sem szabad ugyanarra a talajra hozni, különben beáll a talajuntság. Azonban, ha ezen növényektől el is tekintünk és csak azokat vesszük figyelembe, a melyeknél talajuntság nem fordul elő, azt fogjuk tapasztalni, hogy a *leggondosabb mivélés, a legbőségesebb trágyázás dacára is jelentékeny apadás fog a természetben mutatkozni, ha egy és ugyanazon növényt több éven*

*) L. Könyvszemle rovatunkat.

Szerk.

MAGYAR FENYŐMAG PERGETŐ GYÁR.

ERDÉSZETI MAGKERESKEDÉS

FARAGÓ BÉLA Z.-EGERSZEGEN

ajánl mindennemű hazai s külföldi legmagasabb csiraképességű tü és lomblevelű

Erdei vetőmagvakat

tölgy-makkot s gyümölcsfa magvakat.

Kitüntetve díszoklevél, arany s ezüst éremmel s számos erdészeti hatóság elismerő nyilatkozatával.

Árjegyzék bérmentve.

(275.)

termesztjük ugyanazon a talajon. Egyes a természetből bő termőképességgel megáldott talajon bizonyos időn keresztül lehet ilyen egyoldalú termelést folytatni, de előbb vagy utóbb itt is bekövetkezik a hanyatlás.

Ezen tétel igazságát kétségbevonhatatlanul bizonyítják azon kísérletek, melyeket *Laves* és *Gilbert* Rothamstedben 1840 óta szakadatlanul folytattak. Nevezettek egy és ugyanazon területen hosszú évek során át többek között szakadatlanul termeltek búzát és azt tapasztalták, hogy a legdusabb trágyázás, a minden irányban teljes visszapótlás sem volt képes a búzatermést állandósítani, a termés-hanyatlást meggátolni; habár a talaj kitünő minőségű volt, rovarok, növényi paraziták kárt nem okoztak. Ennek ellenében azt tapasztalták, hogy ha a búzát nem buza után, hanem más növény — lóbab — után termelték vagy ugarba vetették, akkor 8 év alatt annyit termelt, mint maga után vetve 16 év alatt.

Hasonló eredményeket szolgáltatottak a weihenstefani kísérletek, hol oberndorfi répát termeltek különböző trágyázással, részint répát répát után, részint más növényekkel váltakozva.

Ezen kísérlet eredményei is azt bizonyítják, a mit a rothamstediek. A vetésváltásban trágyázás nélkül hektáronként majd megegyezően annyi répát termelt, mint folytonos répatermelésnél.

A vetésváltóban trágya nélkül termelt répát termésének $\frac{3}{4}$ részét teszi a folytonosan répatermő, de sok trágyát kapott répát termésének. A vetésváltás nélkül, de trágyázott és a vetésváltóban trágyázott területek meglehetősen egyforma mennyiségű trágyát kaptak. A terméskülönbség a vetésváltó javára 2609 g az évi átlagban.

A vetésváltás azonban nemcsak a termés mennyiségére, hanem a hanyatlás mértékére is befoly. Hanyatlás mindenik parcellán mutatkozott. Az egymás után való termelésnél a hanyatlás a második időszakban — viszonyítva az első időszakhoz 78,3, illetve 37,2% volt, ellenben a vetésváltásnál a megfelelő területeken csak 53,1, illetve 10,9%-ot tett ki a hanyatlás.

Hogy a termés a vetésváltásban a trágyázás daczára is csökkent, az részint a második időszakban gyakrabban előfordult kedvezőtlen időjárási viszonyoknak, részint a répát gyakori — 4 évi — visszatérésének tudható be.

A felsorolt kísérletek elég világosan bizonyítják, hogy a vetésváltás a termések fokozására jelentékeny befolyást gyakorol, a melyet a leggondosabb mivellel és legbővebb trágyázással se lehet pótolni.

A vetésváltóknak kedvező hatása több okra vezethető vissza. Főokul azt szokják felhozni, hogy a talaj tápanyag-készlete egyenletesebben kihasználódik, a mennyiben a különböző növények a tápanyagokat nem egyforma mértékben veszik föl a talajból, és az egyik inkább a fel-, a másik inkább az al-talajt veszi igénybe. Nemkülönb, hogy egyik inkább a kész tápanyagból él, a másik pedig a nyersét is hasznára tudja fordítani.

Ha a vetésváltó kedvező hatása ezen okra volna visszavezethető, akkor érthetetlen volna, hogy miért hanyatlanak a termések a legbőségebb trágyázás daczára is, ha folytonosan ugyanazon növényt termeljük valamely talajon.

Véleményem szerint a vetésváltó első sorban azért hat kedvezően a termésre, mert a talaj fizikai tulajdonságai nem öltethetnek a növényre kedvezőtlen alakot. Legfeltűnőbbben tapasztalható ez a talajrontó növényeknél. Ha péld. egy táblát két részre osztunk és felére repezét, felére gomborkát vetünk és utánuk búzát termeszünk, azt fogjuk tapasztalni, hogy a repeze után a buza jobban fog diszteni, mint a gomborka után, holott a repeze sokkal több tápanyagot von ki a talajból, mint a gomborka.

A különbség csakis onnan származik, hogy a repeze talajjavító, a gomborka talaj-

rontó növény, a repeze után vetett buza tehát sokkal kedvezőbb fizikai tulajdonságú talajba kerül, mint a gomborka után vetett; hasonló tapasztalhatni más növényeknél is.

Azonban nemcsak a talajrontó, hanem a talajjavító növényeknél is előfordulhat, hogy a folytonos termelésnél a talaj tulajdonságai a növényre kedvezőtlen alakulnak.

Ha tehát bármely növényt termelünk saját maga után, akkor a talaj tulajdonságai az illető növényre meg nem felelővé lesznek; ezen állapot egyik növénynél hamarabb, másikkal később következik be.

Minél hamarabb áll be ezen állapot és minél nagyobb igényeket támaszt a növény a talaj bizonyos tulajdonságai iránt, annál szembeötlőbb a vetésváltó kedvező hatása.

Cserháti Sándor.

A gyümölcs értékesítése Erdélyben.

—n. „Mihelyt sikerül könnyen romló anyagot tartóssá tenni, okvetetlenül beáll a nemzeti jólét tetemes gyarapodása!”

Rége óta a főzelék, gyümölcs stb. eltarthatása igen korlátolt időre terjedt, mert ezen anyagok rövid néhány nap alatt erjedésbe, illetve rothadásba mennek át. Egy francziának, Appert Françoisnak azonban 1838. évben szeszis kísérletezés után sikerült ily anyagokat légmentesen elzárt edényekben való megfőzés által hosszabb időn át eltarthatóvá tenni.

A modern technika vívmányai által ezen kezelés annyira tökéletesített, hogy eme tápszerek éveken át raktározhatók, anélkül, hogy minőségük legkevésbé szenvedne.

A művelt államokban alig találhatni háztartást, a hol egyik vagy másik conserv megszokott fogyasztási cikk ne volna. A legtávolabb eső faluban, mint a világtengert átszelő hajón a conserv tért hódított magának és az ujabbkori hadseregek élelmezésénél teljesen nélkülözhetetlenné vált.

A Svájcban ujabb időben a conservált gyümölcs a lakosság tetemes részénél a szesz italokat pótolja.

Ily körülmények közt a conserv-gyártás az utóbbi években váratlan felvirágzásnak indult és a mezőgazdaságra nézve is mindenütt áldásossá vált.

Az amerikai és ausztráliai gabona versenye által saját gabonatermelésünk napról napra kevésbé jövedelmezővé válik. Ezen jövedelemnél mutatkozó csökkenést csak úgy pótolhatjuk, ha a gyümölcs és főzelék termelésére nagyobb gondot fordítunk és azt fokozatosan emeljük.

Köztudomásu, hogy Erdély a természet által gazdag kincsekkel van megáldva és ha ezek daczára kellő jólétet nem tapasztalunk, ugy ez csak annak bizonyítéka, hogy a jelen korban nem a természeti kincsekben bővelkedő vidékek egyuttal a leggazdagabbak is, hanem igenis a jólét csakis ott emelkedik a kellő fokra, a hol a lakosság kellő tevékenységet fejt ki.

Az említett műszaki vívmányok daczára gyümölcsünk conserválása érdekében nálunk ez ideig mi sem történt, holott a statisztika szerint az erdélyi részeken 17,336.215 termő gyümölcsfa van, melyek száma nehézség nélkül megtízszerezhető volna, továbbá bokor-gyümölcs, eperféle, káposzta, hagyma stb. is bőven terem.

Jelenleg e termékek tetemes része megromlik és a megmaradó része sem értékesíthetik kellő módon.

Kellő világitásban látjuk a helyzetet, ha meggondoljuk, hogy hazánkba évente több millió korona értékű conserv-félék hozatnak be, még pedig az 1898. év folyamán az orsz. statisztikai hivatal adatai szerint behozatott:

1. Száritott főzelék	54.366	korona értékben
2. Gyümölcs és főzelék conserv	576.640	„ „
3. Aszalt gyümölcs és cukor nélküliek	116.220	„ „

4. Egyéb candirozott s befőtt gyümölcs, szörpök, izek, kocsonyák, levek stb.	426.600	„ „
5. Száritott szilva	4.841.731	„ „
6. Szilvaiz	1.676.220	„ „

Ez utóbbi két tételnek tetemes része az átmeneti kereskedelemre esik, de a magas árak mellett behozott ládáknak szállított finom szilva nagyobb része belfogyasztás tárgya, épügy, mint az 1-től 4-ig felsorolt conservek.

Mindezekkel szemben sikeresen versenyezhetnénk belföldön gyártott árukkal, ha megfelelő conservgyárunk volna.

De tökéletesen meg vagyunk győződve, hogy nemcsak sikerülend a behozatal legnagyobb részét elnyomni, hanem hogy nagymérvű kivitelünk is volna, mert izletesebb gyümölcs, mint Erdélyben, nem terem sehoh.

7. Friss főzelék	965.096	koronaért
8. Hagymafélék	382.644	„

E tetemes behozatal lényegesen apasztható volna, ha a téli hónapokban ugyanezen saját termésű czikkeink Németország példája szerint, conservált állapotban kerülnének forgalomba.

Folytathatnánk az ily vonatkozású adatok közlését, de a hely szűke miatt csakis azt említjük még meg, hogy hazánkba

9. Friss alma és körte	1.587.868	korona értékben hozatott be.
------------------------	-----------	------------------------------

Ezen utóbbi adat megdönthetetlenül bizonyítja tehetetlenségünk mérvét.

Gyümölcsstermelésünket alig tudjuk értékesíteni, óriási mennyiségek mennek veszendőbe és mindezek ellenére millió értékű gyümölcsöt hozunk be.

Mindezen szomorú tények csakis conservgyárak hiányával és az ez irányban szervezeten kereskedelmünkkel magyarázhatók meg.

Ezen tarthatatlan állapot beszüntetése érdekében gróf Bethlen Miklós hunyadmegyei főispán kezdeményezése folytán, folyó hó 18-án Déván értekezlet tartatott, melyen az Erdélyi Gazdasági Egyesület alelnöke báró Fósika Gábor is részt vett és melyen elhatározták, hogy „Transsylvania” czim alatt egyelőre 200.000 korona alaptőkével, egy gyümölcs- és vetemény értékesítő és feldolgozó szövetkezetet létesítsenek, mely működését egész Erdélyre ki fogja terjeszteni.

A végrehajtó-bizottság különben a következő felhívást bocsátotta ki, melyet egész terjedelmében közlünk.

Felhívás egy gyümölcs- és vetemény értékesítő és feldolgozó vállalat létesítésére.

Köztudomásu, hogy hazánk erdélyi részeinek, különösen Alsó-Fehér, Besztercze, Brassó, Hunyad, Küküllő, Maros-Torda, Szeben, Torda-Aranyos, Udvarhely valamint a Hunyaddal határos Arad és Krassó-Szörény megyéknek különösen gyümölcsstermelése az utóbbi időkben erős lendületet vett és ma már oly tekintélyes, hogy ezen nyers terményünkkel egy minőségre, mint mennyiségre nézve a legtöbb nemcsak hazai, hanem külföldi termelő-vidékkel is kiállja a versenyt.

Köztudomásu az is, hogy gyümölcsünknek ama részét, mely nem hozható piacra, mint első osztályú kifogástalan minőség, a legtrikább esetben dolgozza a termelő ugy fel, hogy azt megfelelő árban értékesíthesse, hogy továbbá conserv- és értékesítési gyáraink még nincsenek s így nagy mennyiségű gyümölcs egyenesen veszendőbe megy.

Köztudomásu továbbá az is, hogy a bogoly-gyümölcsök és eperfajok, valamint a legjobb minőségben termelt vetemények, mint káposzta, hagyma, bab, borsó stb. kultiválása sokkalta nagyobb arányokat öltene, ha a termelő azokat biztosan értékesíthetné.

Köztudomásu végül az is, hogy a gyümölcs és a veteményconservek bevitelére hazánkba már nagyon jelentékeny pénzüsszeget tesz ki.

Ezek után tehát nem indokolatlan a feltevés, hogy gyümölcsünkkel és veteményeinkkel tért foglaltatunk, azokat megfelelően kezelve és feldol-

gozva hazai piacunkról sok külföldit leszoríthatunk, sőt számos piacot külföldön is szerezhünk, kell hogy szerezzünk.

Czélja tehát a társaságnak az lenne: Első rendű gyümölcsünket nyersterményekként, a többi gyümölcsféléket azonban, valamint a veteményfajtákat is gyárilag ész- és szakszerűen feldolgozva értékesíteni, még pedig aszalás, befőzés, bor- és pálinkagyártás által; esetleg kiállításokat rendezni s a nyereség egy részéből idő és alkalomhoz képest, a termelők között, kisebb-nagyobb díjakat osztani. Megerősödvé, később, alkalmas más központon is, szükséghez képest, fióktelepeket lehet létesíteni. Ezen elvek alapján alólírottak egy ilyen gyári vállalatnak szövetkezeti uton az 1875 évi XXXVII. t.-cz. (keresk. törv.) alapján való létesítését határozták el. Címe: »Transsylvania« erdélyrészi gyümölcs- és vetemény értékesítő és feldolgozó szövetkezet. Székhelye: Déva, Hunyadmegye. Alapítóke: Egyelőre 4000 darab à 50 korona értékű részjegy, vagyis összesen 200000 korona vétetett számításba, mely három részletben lenne befizetendő és pedig: 20 korona 1900. május hó 1-én, 20 korona 1900. június hó 15-én, 10 korona 1900. augusztus hó 1-én. Szavatolás: Az aláíró illetve részese csak a részjegy névértékének erejéig szavatol. A közelebbi részleteket az április végére egybe-hivandó alakuló közgyűlés fogja meghatározni.

Bizalommal fordulunk ezek után valamennyi gazdasági tényezőhöz oly kéréssel, hogy vállalatunk létesítéséhez úgy a maga részéről hozzájárulni, valamint baráti és ismerősi körében, a jó ügy érdekében buzgólkodni és ezzel a mezőgazdaság és az ujkori technika között egy újabb szoros kapcsolatot létrehozására közreműködni sziveskedjék. A mellékelt aláírási ívet minél több aláírással ellátva f. évi április hó 14-ig »gróf Bethlen Miklós főispán Déván« czim alatt beküldeni kérjük. Azon biztos reményben, hogy jelen felhívásunk, mindenütt kedvező megbíráásban és elintézésben részesülend, maradtunk hazafias üdvözlettel Déván, 1900. márczius hó 18-án az alakítandó »Transsylvania« erdélyrészi gyümölcs- és vetemény értékesítő és feldolgozó szövetkezet végrehajtó bizottsága: *Gróf Bethlen Miklós*, elnök. *Andreics Fános* bányai igazgató, *Petrozsény. Apáthy Árpád dr.* hunyadmegyei tiszti főügyész és nagybirtokos, Déva. *Binder Vilmos* erdőmester és nagybirtokos, Szászváros. *Fósika Gábor báró* országos képviselő, az erdélyi gazdasági egyesület alelnöke, nagybirtokos, Kolozsvár. *Lázár László* nagybirtokos, Lapusnyak. *Mara László* hunyadmegyei alispán, nagybirtokos, Déva. *Menking Frigyes* bányai igazgató, Brád. *Mihu Fános dr.* nagybirtokos, takarékpénztári igazgató, Szászváros. *Nopcsa Elek báró* orsz. képviselő és nagybirtokos, Szacsal. *Simon Sándor* áll. éremmel kitüntetett gyümölcskonzerv- és bogyártó, (a végr. biz. előadója) Déva. *Toroczky Miklós gróf* orsz. képviselő és nagybirtokos, Keryesd, tagok.

Jó eredményt kívánunk e felhívásnak s reméljük, hogy a gazda közönség jól felfogott érdekében nagymérvű belépés által lehetővé fogja tenni, hogy ezen gyár már legközelebb megkezdhesse hasznos működését. Hivatva van ezen gyár gyümölcsészetünket oly magas fokra emelni, melyet ma még nem is sejtünk, mert erdélyi gazdaságunkban a gyümölcs a jövő!

A szobai növények átültetése.

Valamint az üvegházi növényeket a hivatásos kertész különböző időszakokban újabb tápanyagokkal látja el, ép úgy szükséges a szobai növényeket is évenként legalább egyszer, újabb, friss, táplálóbb földbe ültetni. Szükséges pedig azért; mert a föld a naponkénti öntözés folytán idővel elveszti likacsosságát s azán annak tápláló ereje is fogy, valamint nagyon gyakran megszavasodik, a mi gyökérrohadást idéz elő. A szobai növényeket legajánlatosabb tavaszkor átültetni leginkább azért, mert ilyenkor fejleszti életrevaló hivatásait, s ilyenkor hajlandó újabb gyökérbővítésre is.

A növényeknek különböző élettani viszonyait tekintve, azt találjuk, hogy többször azok igényei is a talajjal szemben; így vannak

növények, melyek a nehezebb s viszont mások a könnyebb természetű talajokat illetve földnemet kívánják, a mely körülményt a növények ültetésénél mindenkor figyelembe kell venni. Általában az ugynevezett tropicus növények, mint: pálmák, ficusok s több ily leveles növények a könnyebb földnemet szeretik; viszont a hidegebb éghajlatu növények a nehezebb természetű földben is igen jól tenyésznek. A kertészetben legtöbbször használandó földnemek, mint: levélföld, melegágyi föld és gyeplő-föld sohasem alkalmazandók egyoldalul, hanem mindig egyiket a másikkal keverve; azonban, mint kiegészítő rész, a homok mindenkor nélkülözhetetlen anyag a földkeverékben.

A földkeverésnél a hozzávetőleges arány ez: Könnyű földkeverék 60% levélföld, 25% homok és 15% melegágyi föld; közép keverék, 50% melegágyi, 25% levélföld és 25% homok; nehéz keverék: 50% gyeplő-föld, 20% melegágyi, 30% homok.

A földkeveréknek az átültetés alkalmával sem száraznak, sem pedig tulnedvesnek nem szabad lenni; a száraz állapotú föld nehezen veszi fel a cserépben a vizet, a tulnedves pedig nem egyenletesen tapad a gyökerekhez s így a gyökerek mellett hézagok keletkeznek, a mi levegő romlást és gyökérpenészedést idéz elő. Az ültetés alkalmával a használandó cserepeknek, edényeknek tisztának, lehetőleg újaknak kell lenni és szükséges, hogy a cserép feneké bő nyílással legyen ellátva.

A növényeket nem szabad mélyebben ültetni, mint, a hogy azok az előbbi edényekben állottak, s az edény szélessége, mélysége is csak 3—5 cm.-nél legyen nagyobb az előbbi edénynél.

Minden ültetés előtt a növény gyökereiről a földet egy keveset lerázzuk, a netalán rothadó gyökérrészeket éles késsel levagdadjuk, különben pedig csak egy hegyesebb fa segítségével meglazítjuk s így ültetjük újabb edénybe; hogy pedig a viznek jó lefolyása legyen, tanácsos az ültetés előtt az edény fenekére egy marék apró kavicsot s erre homokot tenni és csak ez után a földet tölteni. Minden egyes növényt az ültetés után jól meg kell öntözni s lehetőleg egy ideig melegebb helyre tenni, hogy azok hamarabb újabb gyökereket verhessenek; nagyon tanácsos az átültetett növényeket is napos időben permetezni s a gyöngébb állományokat a déli órákban keveset árnyékolni.

Gondos kezelés mellett rövid idő múlva újabb gyökereket vernek a növények s fakadozó hajtásaik mutatják életképességüket.

Ezek ama szempontok, a melyeket a növények átültetésénél figyelembe kell venni.

Csérer Gyula

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

Köles vetőmag. Lényegében véve nem okoz különbséget, vajjon a termelésre vörös, sárga vagy szürke magvu kölest használunk-e, mert magja koptatott állapotban kerül ugy is forgalomba. Egy kis különbség annyiban található ezen háromféleség között, hogy a vörös magu a szárazságot legjobban tűri, miért is a mi klimatikus viszonyaink között ez érdemel elsőbbséget s a gyakorlatban tényleg ezt termesztik a legnagyobb mennyiségben. A szalma értékét tekintve, különbség e háromféleség között nem igen van; mindegyik nagyon jó takarmányt ad, feltéve, hogy meg nem penészedik, mire a köles szalmája különösen hajlandó. Ezen körülményre a magvas köles betakarításánál ügyelni kell s tagadhatatlan, hogy a zombolyázásnak éppen ezen szalmaféleségnél veszszük nagy hasznát.

Hizlalás buzaszemmel. Már tettünk említést arról, hogy Franciaországban a buza árának csökkenése következtében kezdik a buzát marhahizlalásra felhasználni. Vacher

Marcell francia gazda eddig a következőleg hizlalt. Egy darab 8—900 kg. élősúlyyal bíró ökröt kapott napjára: szálas takarmányt 6 kg. főtt burgonyát 15 grammot, árpadarát 6 kgot, olajpogácsa lisztet 3 kgot s mindezt ivós, vagyis moslék alakjában. Ezt a napi adagot most ekként módosította: Szálas takarmány 6 kg, főtt burgonya 6 kg., főtt buzaszem 8—12 kg., olajpogácsa 1 kg. (10 liter buzából, mely 8 kgot nyom, főzés folytán 18 kg. lesz és 10 liter buza 16—18 liter terjedelmet ölt főtt alakban.) Mindezt moslék alakjában adja mintegy 30 liter viztartalomban (a szálas takarmányt kivéve.) A tapasztalás az, hogy buzaszemmel hizlalva az ökröt, néhány héttel hamarabb készül el. Ugy látszik, nekünk is rá kell fanyarodni majd a 6 frtos buzával, a marhahizlalásra.

Az aranka irtásának legjobb módja. Mindenféle próbálgatások után végre is legjobbnak bizonyult az arankás foltokat a hereféléktől tüzzel pusztítani el. A gazda legheylesebben úgy jár el, ha az első kaszálás után úgy a vöröshere, mint a luczerna táblán nyomban kitüzi a foltokat. Legcélszerűbb fajmalba állítani a cselédséget és mindegyiket utasítani, hogy a talált foltokat feltűnően jegezze meg. Legjobb mindjárt egy kis szalmacsóvát dobni a foltra. Ha ez megtörtént, álljon elé a szalmás szekér és hányja le a meggyújtandó szalmát, amit 25—30 centiméter vastagságban kell a foltra teríteni, úgy, hogy jól elfogja a foltot s inkább valamivel széjjelebb terítse, mint szűken. Ez a szalma nyomban meggyújtandó. Az igaz, hogy ekként folt keletkezik, a melyen néha kihajt még a here, néha nem, — de ha nem tulságos a koszosodás, ez a kár jelentéktelen, s az aranka tovább terjedése meg van akadályozva. A nyert mag pedig tiszta. Ez a földolog!

Szárított moslék etetése. A szárított moslék csekély mennyiségben összes báziallatainkkal etethető, de különösen a fejős tehennel és hizó marhákkal. Fejős tehennél olajpogácsa vagy korpa helyett adják, 1000 kilogramm élősúlyra naponként 2—4 kilogrammot számítva; hizó marháknál pedig 1000 kilogramm élősúlyra naponként 4—6 kilogrammot számítva. A szárított mosléket legjobban szárazon, zuzott állapotban, szalmaszeccskával keverten etetni. Érték tekintetében közötte s a tengeri között igen nagy különbség van a szárított moslék javára, a mennyiben sokkal könnyebben emészthető, kétszerte, sőt háromszorta több fehérjét és zsírt tartalmaz, mint a tengeri.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „*Mezőgazdasági Szemle*“ érdekes kísérletről ad hírt, mely a mi országrészünknek egyes olyan helyein, a hol a gazda bármilyen árpát vet, sörárpát nem, legfeljebb takarmányárpát tud előállítani, nem kis fontossággal bír. Az őszi árpa vetése bizonytalan, mert ez nem jól tel el a szalmája sem olyan értékes, mint a tavaszi árpáé. Ahol tehát a sörárpa nem sikerül, ott olyan takarmányárpát termelünk, a mely szemben lehető nagy hozamot adjon s e mellett a szalmája is értékesebb legyen, mint az őszi árpáé. Erre a célra *legjobb a hatsoros őszi árpát kora tavasszal vetni.* Cikkíró egy táblát három részre osztva, $\frac{1}{3}$ -át kora tavasszal *ősziárpával*, $\frac{1}{3}$ -át *olyan maggal, melyet az előző évben tavasszal vetett őszi árpával* nyert, $\frac{1}{3}$ -át *eredeti tavaszi takarmányárpával* vetette be. A termés az első részen 1315 kg., a másodikon 1065 kg. és a harmadikon 785 kg. volt 1200 □ öles holdanként s e mellett az elsőnek szalmája igen hosszú és fehér, a másodiké középhosszu és világossárga, a harmadiké rövid és sárga volt. S a szalma mennyisége is arányban áll a szemterméssel. A tavasszal vetett őszi árpa nem könnyen

dül meg, szalmája fehér és nem kemény, a rozsa nem támadja meg s a porüszög nem szokott nála előfordulni. Érése a tulajdonképeni őszi árpa és a tavaszi árpa érése között esik. Szigorúan kell azonban arra ügyelni, hogy vetőmagnak a valódi őszi árpa és nem a már múlt évben tavasszal vetett őszi árpa használtassék.

A „*Méhészeti Közlöny*“ azzal a már régen aktuális és sok vita tárgyát képező kérdéssel foglalkozik, hogy okoznak-e a méhek kárt a szőlőkben. Sokan látják, hogy a fűrtöket ellepik, rágják és fölszivják az egyes szemek cukortartalmát s azt is sokszor tapasztalták, hogy a keretes méz tele volt szőlőmust-mézzel és a sejtek szőlő-cukorral. A czikk írója dr. Hilbert István annak a véleménynek ad kifejezést, hogy a méhek a szőlőben föltétlenül nem károsak, mert csak azon időben járnak a szőlő fűrtjeire, midőn más virágot, vagy más cukortartalmu gyümölcsöt nem találnak, de, ha sem virágot, sem más gyümölcsöt, vagy más gyűjthetőt nem találnak, akkor is csak azon esetben szállanak a fűrtökre, ha azok nagy cukortartalommal bírnak és alkalmas őszi idő jár. Az ilyen nagy cukortartalmu szőlőt azonban a méhek csak a borukról nevezetes szőlőtermővidékeken, a melynek pl. Tokaj, Badacsony, Szegszárd, Villány, Eger, stb. találnak és jelentős kárt, tekintettel a bor nagy értékére csak itt okoznak. Figyelembe nem vehető, vagy csak jelentékeny kárt csak a silányabb borvidék alacsonyabb fekvésű és homokföldes szőlőben tesznek. Ezeknek a szőlőknek fűrtjeit kevesebb cukortartalmuk miatt nem igen bántják a méhek s ha nagyobb mennyiségben hordják be, az e fajta méz tavaszig megsavanyodik, kiforr s a méhek vérhasban megbetegszenek és eldöglenek, úgy, hogy a nagyobb kár tulajdonképen nem a szőlőkben, hanem a méhesben történik.

Könyvszemle.

Általános növénytermelés. Irta *Cserháty Sándor*, a magyar-óvári gazd. akadémia tanára s az országos növénytermelési kísérleti állomás főnöke. — Ezelőtt 20—25 évvel a gazdasági tudományokban olvasott s a külföldön is utaztatott szakember jó lélekkel írásztala mellé ült s rendszeresen leírta, a mit *tanult*. Említett időkben így születtek meg azon kisebb-nagyobb munkák, a melyekből az újabb korig a tanulni-vágyó ismereteket szerezhették. Jók voltak ezen munkák, mert *úttörők* voltak, s különösen azon buvárkodó vette hasznukat, a ki a *külföldi adatokat* külön tudta választani a hazai igazságoktól. Az újabb korban már termettek olyan könyvek, a melyeknek minden része magyar, minden sora hazai, de a nemzetközi tudomány világításában! Nos, ilyen könyv az előttünk fekvő *Cserháty-féle* ált. növénytermelés!

Röviden fogadjuk el igazságnak a tény, hogy *Cserháty* szolgáltatának első harmadában tansegéd és segédtanári „sturm és drangperiodusában“ szintén hanyattatott tanszékről-tanszékre, a tyukásztan és kertészettan „scylla és charibdisei“ között: közben szorgalmasan tanulván! Ugy, hogy a mikor szolgálata második szakában szerencsésen kedvelt szakmájára, a földművelésre terelődött, a szakörök nagy elismeréssel fogadták „A gabonafélék termeléséről“ szóló becses munkáját, a mely ma is szakirodalmi termékeink első sorában áll! S ha a mai munkáját *Cserháty* már akkor megírja s kiadja, szívesen olvasták volna, mert előző munkálkodása révén elhitték volna, hogy ennek sok-sok tétele tudásból fakad!

Az új nagy munkát azonban most más szempontokból ítéljük! De ugyanakkor idézzük fel emlékeinkbe *Cserháty* működésének újabb korát! Ha valahol szó volt a magyar föld ápolásáról, javításáról, a magyar termelés előmozdításáról, magyar növények termelésének fejlesztéséről, s a gazdának a földdel

kapcsolatos bajairól, hát *Cserháty* mindenütt ott volt. Ott volt, dacára, hogy *mindenféle* conservatismussal kellett küzdeni! A ki a sorok közt is tud olvasni s ismeri a közelmúltat, az a fentiek igaz voltáról az előttünk fekvő könyvből fog meggyőződni! Mert ebben a könyvben most már nemcsak tudás, de *tudományos meggyőződés* is van! Az állítások magyar példával vannak megvilágítva, a tételek magyar földön szerzett igazságokkal vannak bebizonyítva. S ha valami új magyar igazságról meggyőződött *Cserháty*, azokat nem gyűjtögette csendesen jegyzőkönyvébe, de azonnal szétterjesztette a gazdaközönség között! Tanulság erre a „gabonafélék“ könyvtől — „mélyművelés hazánkban“ című munkáig minden buvárkodása „kísérleti közlemények“ mindnyája ítélőszékünk elé került, valamennyit próbálgatta a gazda, utóbb bírálta is, s csak azután, a mikor a kiváló elmék erős tüzeben s az őszintén mutató *barázda* terméseredményében *való* is lett az igazság, csak akkor került át az előttünk fekvő könyv hasábjaira.

A könyv első fejezetében hiányzik, a más hasonló irányu munkáknál szinte divatos általános természetrajz: itt csak a növénynyel ismerkedünk meg. A *talaj*-fejezetben megint hasznosan van meg kurtitva az ásványtani rész, de az eddig elhanyagolt fizikai-rész ki van domborítva. Igaz, az az utolsó 10—15 év kutatásainak az eredménye! A *telkesítés* fejezete után a talaj művelésével foglalkozik, a hol a gőzeke munkája magyar adatok alapján ismertetik s érdekes új részlet az *elektromos erővel való talajművelés* fejezete! A trágyázási ismeretek chaosába erős fény sugarával világít be a szerző, régen tudjuk, hogy az ő *force-themája!* A *vetés* s a *növények ápolása* fejezetei áttekintően vannak megírva!

Nem akarom a könyvekre szóló frázist használni! de ez a könyv csakugyan nem fog a művelt gazda asztaláról hiányzani. Hogy részleteiben milyen: meggyőződés okából mai számunkban közöljük: „A vetésváltás“-ról szóló fejezetet. A könyv megrendelhető szerzőnél M.-Óvárt 9 korona díjban. A kiadást a földművelésügyi miniszter segélyezte.

— r — s.

EGYLETI ÉLET.

Közgyűlési meghívó. Az erdélyi gazdasági egyesület alapszabályszerű rendes közgyűlését Kolozsvárt, 1900 évi április hó 8-án, vasárnap délelőtt 10 órakor fogja saját helyiségében (belközép-utca 11. sz., emelet) megtartani, melyre az egyesület t. tagjai tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgató-választmány jelentése az egyesület 1899-ik évi működéséről.
3. Pénztári jelentés az egyesület 1899-ik évi zárszámadásáról; ezzel kapcsolatban
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. Az 1900-ik évi költségvetés megállapítása.
6. Elnök (1), alelnökök (2), igazgató-választmányi tagok (24), zárszámadás vizsgáló-bizottság (5) és fegyelmi-bizottság (5 rendes 2 póttag) választása.
7. A múlt évi rendes közgyűlés óta az egyesület kebelébe lépett tagok bejelentése.

Kelt az erdélyi gazdasági egyesület igazgató-választmányának Kolozsvárt, 1899. évi december hó 28-án tartott üléséből.

Szabó József, egyesületi elnök.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Heti szemle.

Letárgyalták a *földművelési tárca költségvetéséről* szóló törvényjavaslatot. Letárgyalták a képviselőház legjobb erőinek részvételével, az egész ország

érdeklődése mellett. Milyen változás! Még csak néhány évvel ezelőtt is a földművelési tárca budgetvitája milyen más, szürke, érdektelen képet mutatott. A miniszter és az előadó elmondták nagy beszédjüket, azután beszélt Lits Gyula a lovakról, Bernáth a szőlőkről, Pap Elek a csatornázásról és Bujánovics a szövetkezeti ügyről s ma az egész ország érdeklődik az iránt, a mi ennek a tárcának keretén belül történik. Akkor ebben a mi „par excellence agricultur államunkban“ vétekszámba ment „agrárius“-nak lenni, mert az akkor az ipar és kereskedelem elleni harc epithetonja volt, ma idézőjel nélkül: agrárius az, a ki a mezőgazdaságnak az őt joggal megillető helyet akarja kivívni, más termelési tényezők megrontása nélkül. Az e heti tárgyalást *Tisza István gróf* beszédje emelte magas színvonalra. Az ő nagy tudásával, éles logikájával és világos szólásával tárgyalta a költségvetés különösen agrárpolitikai részét. A hitbizományok, holtkézi birtokok, a telepítési, és őrleési forgalmi kérdést ölelte föl beszédje és még tartalmánál is nagyobb jelentőséget tulajdonított eddigi álláspontja. *Tisza István* már jó régen mondta Wahrman Mór, hogy „a legveszélyesebb agrárius“, de eddig ő ugy egyeztetette össze az ugynevezett agrárius és merkantil szempontokat, hogy inkább az utóbbinak látszott kedvezni. A másik nagy beszéd a *Károlyi Sándor grófé* volt. Eredeti és régi álláspontjához híven a földművelés érdekeit mindenekelőtt elsőnek tartja, a közpártokosság fölsegítése, a hitelszövetkezeti ügy pártolása, a börze reformja, a mezőgazdasági szeszfűzők védelme: ezek voltak kívánságai. A részleteknél különösen az *Andrássy Sándor gróf* beszédje emelkedett ki, melyben a felvidéki kivándorlás ijesztő módon való terjedését tárta szem elé. Mikor azután a földművelésügyi budget tárgyalása véget ért, az egész Ház tüntetett Darányi miniszter mellett. S ebben a tüntetésben résztvett az egész ország.

Ez történt a Lajtán innen. A Lajtán túl pedig a Reichsrath egyhanguan elfogadta *Skrbensky* bárónak az állategészségügyi egyezmény ellen irányuló indítványát. De nézzük a tények időrendi és logikus sorrendjét. Márczius 11-én a „Bund der deutschen Landwirte Böhmens“ (a csehországi német mezőgazdák szövetsége) nagygyűlésén Simitsch Alfréd előadó a következő indítványt jelentette elfogadottnak: „A Magyarországgal a kiegyezés által létrejött szabad állatforgalom az ismeretes hanyag (desolat) magyar állategészségügyi szolgáltat, a magyar községek ezreibe konstataált sertésvész (a földművelésügyi miniszter 323 ilyen községet jelent) és a le nem tagadható (nich abzuleugnenden), bár Magyarország által vitatott, felső Magyarországon állandóan uralkodó tüdővész mellett egész hazai szarvasmarha- és sertésenyésztésünk a fertőzés és a végromlás veszélyének van kitéve. Ez a minket sulyosan károsító egyezmény kell, hogy eltöröltessék (eliminirt) vagy legalább minden törvényes eszközt föl kell használni, hogy parlamentáris uton törvényerőre ne emelkedjék!“ Hiába, ennek a határozatnak nagyobb sulyt tulajdonítunk, mint a Reichsrath határozatának, mert ez 400 osztrák mezőgazda véleményének a foglalata, míg amaz a pártulakodások örültségében szenvedő, akcióképtelen, csak a gyűlölségre képes Wolfok, Schönererek és Luegerek határozata. *Skrbensky* csak a szócsöve volt a Bundnak, s az osztrák Reichsrath megnyilvánulása a hülyeségnek és a perfidiának. Minket pedig megnyugtat a Darányi miniszter által adott erélyes és önérvényes felelet. „Ez az egyezmény kiegészítő része a kiegyezésnek. Azzal áll, vagy bukik.“ Ilyen szavak után mi nem nyugtalankodunk állatforgalmunk sorsa fölött, csak bosszankodunk, hogy ilyen rosszakaratnak, vagy olyan ostobák a mi szövetségeseink.

A míg az osztrák Reichsrathban állategészségünk ellen a rosszakarat és irigység

által sngalt valótlán vádakat egyhanguan elfogadják, addig a német képviselőházban az előismerés hangján szólnak a magyar lóról. A földmivelési budgettárgyalás során Dobenbeck báró a kiváló német lótenyésztő következőképpen nyilatkozott: „Az amerikai ló nem vált úgy be, mint remélték, persze másként állunk a magyar lóval, mely most igen keresett cikk; a magyar lovak jól fundamentált, erős lovak, imponáló mozgással és nagy ki tartással.“ A német lótenyésztést televér lovak alkalmazásával akarják javítani. Ennek a szükségességére mutat rá Lehendorff gróf főlovászmester: „A helyzet az, hogy Magyarországnak épen annyi fedezőménje van, mint Poroszországnak, de közte 300 (Pardon, 357) televérménje, míg Poroszországnak alig 100. Ha tehát Magyarország mégis oly óriási sikereket (colossale Erfolge) arat kivételével és produkciójával, ugy ebből arra lehet következtetni, hogy mi igen kevés televérmént használunk.“ Mendel-Steinfels földmivelésügyi miniszter pedig azt mondja; „A magyaroknak sikerült az ő félvér tenyésztésüket épen a mi az anyag erősségét és tömörségét illeti, jelentékenyen emelni.“ Hát ez a dicsőret is jól esik. A schulvereinos Németország a magyar embert nem sokra tartja, de legalább a lovát szereti. Ez is valami.

Nem csak székely, hanem szász kivándorlás is van még pedig Németországba. Fabarins witzenhauseni lelkész a múlt évben tavaszi földmivelési munkákra s az aratásra Erdélyből evangélikus munkásokat (tehát szászokat) hozatott s azok ott olyan jól beváltak, hogy egész Mecklenburgig eljutottak. Az ottani gazdasági egyesület ugyancsak földicséri őket. „Okosság, józanság, tisztaság és becsületesség által tűntek ki. Mindenesetre igényesebbek, mint a lengyel munkások, az utiköltésük is többbe kerül, de ezen kívül rendkívül alkalmasak. Még sokan vannak Erdélyben, a kik szívesen jönnének ki és a már kinn levők szívesen telepednének le s ez mindenesetre kívánatos is.“ Tehát ez is kivándorlás. S ha minden kivándorló szász helyére egy székely kerülne, bizony még megsem bánók a cserét. De székely kivándorlás Romániába, szász kivándorlás Németországba, — így nem jól van ez. Mert ezzel is kevesebbek leszünk.

— Ünneplés. Folyó hó 17-én József napja alkalmából az algyógyi m. kir. földmives iskola tisztviselői Czirmes Bálint vezetése alatt testületileg tisztelgett az iskola nagyérdemű igazgatójánál Gáspár Józsefnél, hol Czirmes Bálint megelőző szavakban tolmácsolta a tisztelgők érzelmeit. Az emelkedett hangú üdvözlő beszéd után Gáspár József igazgató jól eső örömmel köszöntö meg a figyelmet s a tapasztalt ragaszkodást, s kérte, hogy tartsák meg őt továbbra is jóakarutokban.

A Gróf Kun Kocsárd-féle Emke alapítványi székely földmives iskola ez évben tartotta meg tizéves évfordulóját is. Az erdélyi részeknek eme fontos gazdanevelő iskolája a földbirtokos osztálynak már számos és igen bevált végzett tanulót szolgáltatott ki. A földmivelésügyi kormányzat és az Emke erkölcsi és anyagi támogatásán kívül főleg Gáspár József igazgató tevékenységének köszönheti a mai állapotát.

— Mezőgazdasági munkások nyilván tartása. A földmivelésügyi miniszterium munkásügyi ügyosztálya a községi és törvényhatósági munkásközvetítőktől beérkezett jelentések alapján nyilvántartja azokat a munkásokat, kik lakóhelyükön kívül is hajlandók munkát vállalni. A miniszterium munkásügyi ügyosztálya mindazoknak, a kik munkásokat óhajtanak elfogadni, szóbeli, levélbeli, vagy távirati megkeresésre díjtalan felvilágosítással szolgál s a munkások szerződését megkeresésre készségei közvetíti is. Nagyon okos intézkedés.

— Orosz határzár magyar sertések ellen. Az orosz törvénytár, mint Pétervárról értesülünk, rendeletet közöl, mely az Ausztria-Magyarország sertésállományában erősen elter-

jedt járványokra való tekintettel, ideiglenesen megtiltják az Ausztria-Magyarországból való sertésbehozatalt, míg a más államokból orosz mezőgazdák részéről megrendelt és Ausztria-Magyarországon át szállított tenyészsertések akadálytalanul áteresztendők, ha hivatalos bizonyítvánnyal igazolható, hogy azok az államok, a melyekből a sertések valók, járványmentesek.

— 900.000 korona egy lóért. Londonból sürgönyzik, hogy a tavalyi derby-győző, Flying Fox tegnap délután végbement elárverezése a versenysport egyik óriási szenzációjává lett. A csődör, kétségek kívül a század egyik legjobb lova, élénk ajánlatok közben a legmagasabb árt érte el, a mit valaha lóért fizettek. Mert Blanc, a híres párisi tenyésztő és versenyző részére a lovat csak akkor ütötték le, mikor 37-600 font sterlingnyi hallatlan összeget ajánlott. A legnagyobb árt telivérért eddig a soha le nem győzött Ormonde érte el, melyet körülbelül tíz év előtt 30.000 fontért adtak el Dél-Amerikába. A legnagyobb ár, a mi monárchiánk részéről telivérért fizettek, 18.000 fout volt Ennyiért vették meg ugyanis Mathboxot körülbelül négy év előtt.

— Az állami lótenyésztésről. Az állami méntelepekre az előirányzott kiadás tudvalevőleg 3.170,326 korona Ennek ellenében a bevétel összesen 1.267,460 korona. Ebből az tünik ki, hogy az állami lótenyésztésre az idén 1.902,866 koronát kell pótolni. E veszteségnek látszó pozícióra vonatkozólag a *Vadász és Versenylap* érdekes kimutatást közöl. Becslés szerint a méntelepekről egyre-másra 3000—3100 apalovat küldenek szét így tavaszkor az ország kanczaállományának a megtermékenyítésére. A 3100 állami mén egyenként átlag csak 45 kanczát fedez és évenként körülbelül 139,500 kanczával párosul. A 139,000 kancza után a statisztika szerint átlag 60—65% csikó várható (vemhességi eredmény 70—72%); de mondjunk csak 60% ot, azaz 139,000 kancza után 84,000 csikót. Ezek értékét így becsüli:

1. Ötszáz telivér vagy magas véri félvér ménnek után eső körülbelül 20,000 (jucker lónak beváló) csikó a 100 frt, összesen 2.000,000 frt.
2. Katonalónak qalifikálható 40,000 csikó a 50 frt, összesen 2.000,000 frt.
3. A fennmaradt 24,000-et pedig csak 25 frtjával számítva 600 000 frt

Összesen 4.600,000 frt.
A lótenyésztéssel foglalkozóknak tehát e kimutatás szerint 9.200,000 korona a jövedelmük. Egy másik számítás szerint a méntelepek produkciója (80.000 csinó) négy éves koráig fölnevelve s átlag 250 forintjával számítva 18—20 millió forintot vagy 40 millió korona szaporulatot mutat fel A méntelepekre költött két millió korona tehát igen jó üzleti beruházás.

— Növénytermelési kísérletek. Darányi földmivelésügyi miniszter — mint onnan írják — utasította a debreczeni dohánykísérleti állomás vezetőjét, hogy különösen az american bick frederikkkel, konnektikkal, White, Barlay, Maglandi és Kir dohányfajok beérés és termelési kísérletére fektesse a főszlyt, természetesen a külföldiek mellett azokra a belföldi fajokra, a melyek elfajzása vidék szerint sokkal silányabb dohánytermelésre vezetett. A magyar óvári növénytermelési kísérleti állomást pedig utasította, hogy alacskaai búzával, hanna-árpával, duppani-zabbal tegyen jövőben is tüzetes termelés-kísérleteket, különösen pedig tanulmányozza a burgonya átöröklési képességét, mert ha a tudás e téren megalapodnék, a degenerált felvidéki burgonyatermes minőségén rövidesen segíteni lehetne, míg azt most ugy ellensúlyozzák, hogy a miniszter a felvidéki burgonya minőségének javítása érdekében 4000 mázsa gumót vetőmagul ingyenesen kiosztatott a felvidéken.

— Német husvizsgálat. A német birodalmi gyűlés e napokban új törvényt hozott a köteles husvizsgálatról, mely valóságos prohibív rendszabályokat tartalmaz a husbevétel

ellen. E szerint sózott vagy másképp elkészített husoknak zárt szelenczékben való bevitele a sonka és szalonna kivételével, tilos. Friss hus csak egész darabokban, a marhánál és sertésnél csak ketté vágva szabad bevinni. Mind ez azonban csak 1903. év végéig van így. Azotul azonban a sonka, a szalonna, a friss hus bevitele edészen el van tiltva. Az új törvényt az agráriusok vívmányának kell tekinteni. Nagy kérdés azonban, hogy Németország képes lesz-e és mily áron fedezni szükségletét.

— Lóhere- és luczernamag tisztításra ajánljuk az E. G. E. tisztító raktárát, mely a kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Aruraktárában (megkeresés és áru is oda intézendő!) van elhelyezve. (Kolozsvár, vasut mellett.) Díjak mérsékeltek. Állami vetőmagvizsgáló állomás általi plombozás! (2)

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

— Időjárás. Európa időjárása tuynomóan száraz. Erdély déli és keleti részén erős hóesések vannak. A nyugoti részekben a hét folyamán derült, száraz, szeles idő járt, éjjeli fagyokkal. Kolozsvárt 4-5 fok volt a heti átlagos hőmérséklet. Leghidegebb volt Botfalun 4-6 fok. Jólát: Hűvös, borult, néhol csapadékos időjárás várható.

Budapesti gabonatözsde.

I. Készárúület. Márczius 23. Buzában a forgalom a malmok tartózkodása folytán csak korlátolt volt. Legmagasabb jegyzés 8.12¹/₂, a legolcsóbb 7.30 korona helyben 3 óra, üszkös áru 7 koronáért kelt el.

Rozsban ma élénkebb volt az üzlet, az irányzat kellemes és az árak változatlanok.

Takarmányárpiában gyenge a forgalom; a hangulat kedvező, az árak tartottak Minőség szerint 5.50—5.75 koronáig érhető el.

Zabban az irányzat mérsékelt forgalom mellett nyugodt. Minőség szerint 4.90—5.50 K-ig.

Tengeriben a kínálat továbbra is gyenge, az árak változatlanul maradtak. Prompt szállítva 5.40 K-ig.

Az árak mindenütt 50 kilogrammonként értendők.

Kolozsvári piac.

A csütörtöki (márczius 23-iki) hetivásáron a következő gabona-árakat jegyeztük föl.

Buza métermázsánként	K-tól 12.10—14.40 K-ig.
Rozs	9.50—10.50 "
Zab	7.95—08.50 "
Árpa	9.15—10.90 "
Kukoricza	9.80—09.90 "

Magyar Jelzálog-Hitelbank Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4%-os és 4¹/₂%-os

Záloglevélkölcsönök

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalékkal.

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4¹/₂%-os záloglevélkölcsönökét földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékkal és nagyobb városokban fekvő házakra 42¹/₂ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményyt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4¹/₂%-os záloglevelek, 3% -os és 4%-os nyereségekötvények.

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÁNYFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FEILITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, Báró MANNSBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társszerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

HIRDETÉSEK.

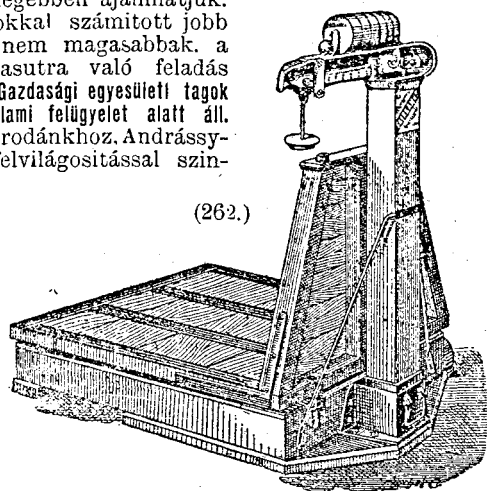
Fairbanks mérlegek a legközelebbi mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolosúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésüknek fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

ezészerű és a célnak megfelelő szerkezetüknek fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak. A hitelesítés, csomagolás és loco vasutára való feladás költségei már befoglaltatnak — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-út 14. címzandők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

FAIRBANKS
MÉRLEG és GÉPGYÁR
részvény-társaság
BUDAPEST,
Andrassy-út 14.
Gyár: Külső Váci-út 156.

Keleti J. orvosi műszergyáros
Budapest.
Főraktár: Korona-herceg-utca 17. sz.
Gyár: (Motor-erővel) IV., Károly-laktanya.
Állandó nagy raktár mindennemű állatorvosi és gazdasági műszerekből, a legújabb előírás szerint. Olcsó és jutányos árak.
Javítások és műköszörülések elfogadtatnak. Képesárjegyzék ingyen. (263.)

Vető-
magvakból
Luczerna,
Répamag,
Csomós ebir,
Francia perje
fűmag.
Korán érő:
tavaszi búza,
duppai zab,
székely fengeri.
Gróf Teleki Arvéd úr

Faiskolai termékekből:
vadgesztenye,
kórisfa,
tölgysorfák és
csemeték,
fűzdugványok.
Magyar
tenyész-
bikákból
több kiválóan fejlett példány.
drassói uradalmában,
u. p. **KONCZA.**

(264.)

Vészen átment
másfél éves
tenyészkánok
(289.) kaphatók.
Kornstein Testvéreknel
Nagy-Szalonta (Pata-pusztá.)

GAÁL és MOLNÁR
ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT
a legszolidabb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk.
Gaal és Molnár.

legnagyobb butor-raktára
KOLOZSVÁRT, Unio-utca 8-10. sz.
Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült

(164.)

Takarmány- búzakorpa és dereze

kitünő minőségű, 10 méterházasán felül bármily mennyiségben

igyon jutányos árban

(234.) **eladó.**

Értekezni és rendelni lehet levélileg, akár személyesen: naponta d. e. 11 órakor a lap kiadóhivatalában, hol a korpa is megtekinthető.

Kitüntetve az ezredéves országos kiállításon.

RIMOCZY FERENCZ
butor- és épület-asztalos,
Kolozsivárt, Szép-utca 1. szám.
Elvállal mindennemű stíli butor-készítést a legszolidabb kivitelben. Készít portál és üzleti berendezéseket.
(221.)

KASSANTAL
aranyozó-üzlete
Kolozsivárt, Belközép-utca 14. szám.
Aranyozó műhelyében készít új képkereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztal, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.
Régi keretek aranyozását jutányos árban.
Továbbá templomi aranyozásokat, új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb esztétikus arannyal.
Jutányos árban, felelősség mellett elvállal.
Oltár gyertyatartókat, feszőleket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásért felelősséget vállalok.
Pontos kiszolgálás! (163.)

Hazai Jpar

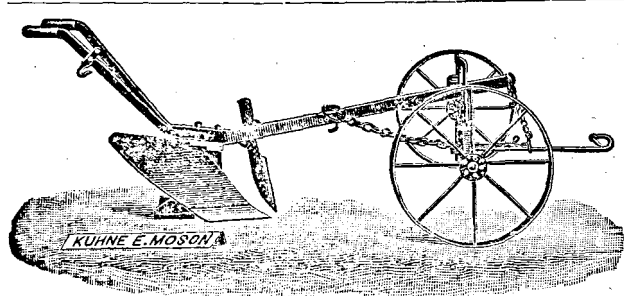
Csakis

a

Hazai ipart

pártoljuk.

FUGHS és SCHLICHTER.
Budapest, VI. Jász-utca 7. (292. I.)

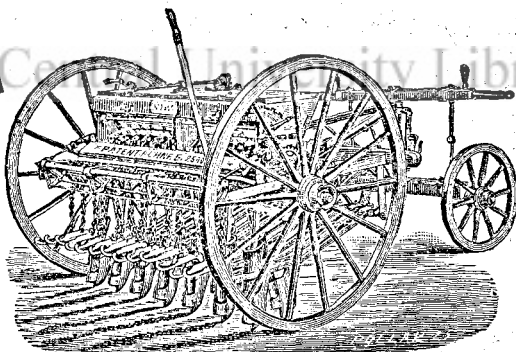
KÜHNE E.

gazdasági gépgyára

MOSONBAN

a beálló tavaszi időnyre ajánlja elismert szerkezetű és leggondosabb kivitelű

**Hungária Drill (merítőkorongos),
Mosoni Drill (tolókerekes),
és Jubileum Drill (kisgazdáknak)**
sorvető gépeit.

A gyárnak ujonnan bővített ekeosztálya szállít:
egyetemes acél „Sack“ ekéket két, három és négyvasu ekéket mindenféle talajművelő eszközt Laacke-féle szántó és rétboronákat, hengereket. (267.)

Kitűnő tisztító és osztályozógépek a vetőmag előkészítésére.

Műtrágyaszórók stb

Főraktár: Budapesten, VI., Váci-körút 57/a.

Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

VITULOSAL

(252.) (törvényileg védve)

(Dr. Weissenberg H.)

Egyedüli biztos óvszer a fertőző borjűvérhas ellen

(BORJUVÉSZ.)

Mindig biztos hatású egyszerű alkalmazású

Elkülönítés, fertőtlenítés stb. szükségtelen.

Számos elismerő nyilatkozat.

Egyedüli készítője:

Menge B. vegyész Tichau O.-S.

Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselő:

Kalmár Vilmos

Budapest, VI., Teréz-körút 3.

Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság mint szövetkezet
BUDAPEST, Ferencz-körút 30.

(241.) Biztosításokat elfogad:

Iovak és szarvasmarhák

elhullása következtében beállott káresek megtérítésére.

Kártérítési igénye fennáll:

ha közönséges és járványos betegségben, vagy baleset tolytán pusztul el az állat, továbbá, ha a szövetkezet kényszerűvéget kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívüli mérsékelték.

Cselédállatok biztosítása (járvány ellen is 1 1/2% díj mellett).

Az intézet élén állanak:

báró Sztojanovics György, földbirtokos, elnök, Ambrózy Gyula, földbirtokos, gróf Bethlen András, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Bély László, országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró Jósika Gábor, cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly, főrendiházi tag, földbirtokos, báró Nyáry Béla, cs. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon, földbirtokos, dr. Simay Aladár, a Magyar agrár- és járadékbank részv.-t. gazdasági tanácsosa, dr. Tetétleni Armin, ügyvéd, Tahy István, cs. és kir. kamarás, „Pestmegyei gazdasági egyesület“ alelnöke, földbirtokos, Zaleski Jenő, földbirtokos, dr. Pajor Ignác, földbirtokos, intézeti igazgató, igazgatósági tagok.

Fővilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

Elemi Biztosító Részvénytársaság.

Teljesen befizetett részvénytőke 4.000.000 korona.

Kolozsvár, 1900. márczius hó.

Van szerencsém t. Cz. b. tudomására hozni, hogy az

Elemi Biztosító Részvénytársaság

számára tűzbiztosítási ajánlatokat épületekre, ingóságokra, áruraktár, termény és takarmánykészletekre stb., valamint gyári és átalány-biztosításokra vonatkozólag elintézés czéljából elfogadok.

Midőn egyszersmind b tudomására hozom, hogy az általam képviselt intézet más biztosító vállalattal szemben kötelezettségben nem áll (nincs kartelben), kérem, hogy szíveskedjék b bizalmával megtisztelni, a mit legelőnyösebb feltételekkel és méltányos eljárással mindenkor kiérdemelni iparkodom.

Kiváló tisztelettel

az Elemi Biztosító Részv. Társaság kolozsvári vezérképviselője:

Ferenczy Dezső

Jókai-utca 4. sz., Ferenczi-ház.

(295.)

➔ Vidéki ügynökök a legelőnyösebb feltételekkel felvétetnek. ➔

RACZ GYÖRGY Jolánföldi szőlőtelepén és kertészetében kapható a (294.)

legjobb élősvény Maclura Aurentiaca

nagyon sűrűn bokrosodó és kemény tövisű sövény. Gyökerekes esemeték 1 éves, 4 forint, válogatott 6 forint 50 kr., ezren alóli vételeknél száza 1 forint. 2 éves,

hossza 80–110 centiméter ezre 12 frt, száza 2 frt. 3 éves. hossza 1–1 1/2 méter, ezre 16 frt, száza 3 frt; továbbá **Gleditsia** élősvény 50–70 centiméter hosszú ezre 5 frt, száza 80 kr. Sokféle legnemesebb alma, körte, őszi barack és ringlófák száza 26–28 frt. Diófák darabja 30 kr. Alma vadoncz 2 éves ezre 5 frt, száza 80 kr. Utszell fák akác 3–4 méter, Eper, Juhar, Égerfa, Tölgylevelű gyertyánfa, Betula, Ribes Aureum jutányos áron száz és ezer száznra. Végre különféle fás és zöld szőlőoltványok Portális és Monti-

cola alanyon. Directtermő amerikal gyökerekes és sima vesszők Riparia Portalis és Rupestris Monticola gyökerekes és sima vesszők és európai gyökerekes és sima vesszők.

Árjegyzékkel szolgál az

Intézőség, Kula, Bácsmegeye.

Uj találmányu Szabadalmazott Kosárbetét gőz-cséplőgéphez

BAJZÁTH IGNÁCZ, székelyhidi lakos tulajdona.

Teljes jótállást vállalok betéteimmel felszerelt gépek tiszta munkája és jó anyagiért, mivel betéteim a legfinomabb és legjobb öntött aczélból készitvék, egyébként tisztelt vevőim figyelmét a nálam bármikor megtekinthető számos elismerő iratra irányítani bátorodom.

Ezen kosárbetétet 1898. évben bizottságilag kipróbálták olyan gabonával, a mely már három napig vízben ázott és mégis tisztán kidörzsölte a szalmából a szemet. A meghívott bizottság a tiszta munkáért legnagyobb meglegedését nyilvánította. Ezen kosárbetétnek meg az a nagy előnye is van, hogy a gőzgép sokkal könnyebben hajtja a cséplőgépet, mivel a kosarat nem szükséges közvetlenül a dob felületéhez szorítani, mert ez a kosárbetét csak a kosár alsó részére van csavarokkal erősítve, a kosár egy harmadrészt foglalja el, a hol a teljes kidörzsölést végzi. A kosárbetét éppen úgy van ellátva rovátkás sinekkel, mint a dob és a szalma a kosár felső részében megterült, mely a szükséghez képest nyitva van és így teljes menetben lehet a gépet jártni, mert a szalma nem szorul meg a dob és kosár között, így a rosták teljesen rázódnak és a szelelők is a kellő gyorsasággal hajtának, ezeknél fogva a gép mindig tisztán dolgozik és sokkal kevesebb tüzelő anyag fogyasztatik. Sokszor megesett, hogy a szalma kissé nyirkos; a kosár lécei kopottak voltak és erőltetett munka miatt naponta 2-3 mázsa gabonát a kazalba hordottak a mi óriási kára a gazdának.

A kosárbetétek árai:

10 lóerejű géphez	90 korona.	6 lóerejű géphez	70 korona.
8 lóerejű géphez	80 korona.	4 lóerejű géphez	60 korona.

Megrendelés esetén a kosár hosszúságának mértéke beküldendő.

Megrendelhető a feltalálónál.

BAJZÁTH IGNÁCZ gépésznél, Székelyhid, (Biharmegye.)

T. cz. Bajzath Ignác uradalmi főgépész urnak, Székelyhidon. Az általa, a mtgos egri főkapitan egyeki gazdaságban levő egy 10 és egy 8 ló erejű cséplőgéphez beillesztett, saját találmányu kosárbetétet több napig cséplés és különféle szalmás gabona neműek után kipróbálva, nagyon czélszerűnek és megfelelőnek találtam; mert azonkívül, hogy a buzaszalmában kalászokat nem hagy, a szalmát a legmelegebb időben sem töri annyira össze, mint betét nélkül, és így a cséplést is könnyebbé teszi, valamint a gép mozgását is elősegíti. Szóval oly találmánynak tartom, mely minden cséplőgéphez elkerülhetlenül kell, hogy beszereztessek.

Kelt Egyeken, 1898. augusztus hó.

Csák Gyula, főkapit. urad. tisztartó.

SZÉKELYHIDI URADALOM

Székelyhid, 1898. okt. 21.

BIZONYÍTVÁNY.

Az uradalom a magyar állami gépgyárból vett egyik cséplőgépe ez évi cséplési idény alatt igen rosszul verte ki a szemet a szalmából, daczára, hogy új dobsint kapott, kénytelen voltam Bajzath Ignác főgépész ur által feltalált kosárbetét szerkezetet tőle megvenni, az eredmény meglepő volt, mert nemcsak a száraz gabonából, hanem a vizesből is a szemet tökéletesen tisztán kiverte, a cséplés is gyorsabban és jobban ment, s minden tekintetben a kosárbetéttel tökéletesen megvoltam elégedve, úgy hogy azt mindenkinek a logjabb ajánlhatom.

(296.)

Pehartz Sándor, uradalmi tisztartó.

NYILATKOZAT.

Miszerint 1898. évi cséplésre, Bajzath Ignác ur által feltalált és szabadalmaztatott „kosárbetét“ az Első Magy. Gazd. gépgyár r.-t.-tól beszerzett gőzgépemhez alkalmaztam. Az eredmény annyira kielégítő volt, hogy a szalmába kalászt, vagy fejet találni nem lehetett. És ezen tiszta munka azt eredményezte, hogy az én csekély gazdaságomban legkevesebb 15 mm. búzával több került a magtáramba. Amiért is a legnagyobb meglegedéssel nyilatkozom a „kosárbetét“ jóságáról.

Székelyhid, 1898. október 29.

Tunyoghy Lajos.

T. Bajzath Ignác urnak Helyben. A legnagyobb elismeréssel nyilatkozunk a Bajzath-féle szabadalmazott „kosárbetét“ jó és czélszerűsége iránt, mivel az 1899-ik évi gabona cséplés idény alatt azon meggyőződésre jutottunk, hogy a kosárbetét használata lelkiismeretes vezetés mellett megfizethetetlen találmány, mert olyan tiszta cséplést lehet vele végezni, hogy még a kötélnek sodrott éretlen nyirkos buza szalmában sem lehet magot találni, mert a betét azt is teljesen összetépi és a magot kidörzsöli, a mi teljes meggyőződésből igazolunk, mint olyan géptulajdonosok, a kik a kosárbetétet alkalmaztuk és jónak is találtuk.

Kelt Székelyhid, 1899 évi november 10-én.

Rosenfeld Ignätz, Berger Benő, cséplőgép tulajdonosok.

Pécsi Antal, okl. gépész.

Tek. Medgyessy és Tsa uraknak, Debreczen. Sziveskedjék czimünkre mielőbb még 3 drb. 10 lóerejű cséplőhöz való Bajzath-féle kosárbetétet küldeni a megállapított árfeltételek mellett.

Balmaz-Ujváros, 1899. július 18.

Maradtunk tisztelettel Lichtschein Dezső és Samu.

A kosárbetét szállítása, utánvétellel eszközöltetik, ha más megállapodás nem jött létre.

Az ezredéves orsz. kiállításon fajazonosságért éremmel és oklevéllel kitüntetett „Mikecz-minta-telepen“ Nyiregyházán 1900. évi tavaszi szállításra az alább jelzett kiváló csemege és borfajokból teljesen egészséges, ültetésre alkalmas fajtiszta **I-ső osztályu sima** és kétéves európaiszőlővesszők adatnak el a jelzett áron.

A telep immunis homok.

Fajok nevei	2 éves gyökere- res 100 drb.			Fajok nevei	2 éves gyökere- res 100 drb.		
	frt	Sima 100 drb. kr.	Sima 1000 drb. frt		frt	Sima 100 drb. kr.	Sima 1000 drb. frt
Muskát Candia	—	8	—	Chasselás Negropont	—	2 50	20
„ Croquant	—	2	—	„ Tokay rózsá rk. bőtermő	—	3	25
„ Zöldesikos	—	2	—	Duce off Buchleuch	—	20	—
„ Citronella	—	4	—	Ezeréves Magyarország emléke	—	50	—
„ Dr. Róbert Hogg	10	5	—	Genuai zamatos	—	2 50	20
„ Escholata Superba	—	10	—	Madeleine Angevine	—	1	8
„ Ottonel	—	3	—	Róza Muia di Vacca	—	2	—
„ Alexandriai	—	2	—	Dodrelabi óriás szemü	—	20	—
„ di Calábriai	6	2	—	Gibraltár	—	1	8
„ Josling Szt Alban	—	3	—	Agaponte	—	6	—
„ Ferdinand de Lesseps	10	5	—	Oportó (Portugizi) borfajok	—	1	8
„ Frontignan rouge	10	5	—	Megyszin bakar	—	—	70 6
„ Andalusi	—	5	—	Erdélyi (Vállas Furmint)	—	—	60 5
„ Rossé	—	3	—	Olasz rizling	3	—	50 4
„ Kailaba fekete	—	4	—	Tramini piros	—	—	60 5
„ Hamburg black	—	4	—	Nemes kadarka	—	—	50 4
„ Maders field Court.	—	5	—	Nagy Burgondi	—	—	50 4
Casselas Musque blanc Valódi	—	2 50	20	Mézes fehér	—	—	50 4
„ „ de Nantes Passatuti	—	2 50	20	Ezerjő	—	—	50 4
„ „ Szt. Fiake) fajok	—	3	—	Kék Bajor (Góhér)	—	—	50 4
„ de Thomeri	—	1	—	Nádor Izabella	—	—	60 5
„ Croquant	6	1	—	York Madéra	—	—	60 5
„ Dore dit de Fonteneblau	—	1 50	12	Jakvez	—	—	60 5
„ Napoleon	—	3	—	Régi szőlők közé ültetésre igen	—	—	—
„ Vibert igen korai	—	10	—	alkalmas négy éves gyökere- res tőkék	—	—	—
„ Queen Victoria Withe	—	5	—	Nagy-Burgundi, hegyi Furmint, ...	—	—	—
„ Angevine	—	1 50	12	Nemes Kadarka és Szlankamenka	—	—	—
„ Barducis	8	2	—	fajokból van 800 drb., ára darabon- ként 8. kr.	—	—	—
„ Croquan rouge	6	1 50	12				

Szállítási feltételek: Csomagolás és vasúthoz szállításért csupán saját költségemet számítom A vételár 1/2-át előlegül beküldeni kérem, a fennmaradt részt utánvételezom. Név, posta és állomás vitá-
gosan kiirandók. 100 frtot meghaladó megrendelésnél 10% árkedvezményt adok.

(282.)

Mikecz József
telep intéző.

KLEIN VILMOS

Kereskedelmi ker-
teszet, magtermelés.
magkereskedő SZATMÁR.
Herceg-kivitteli
üzlet.

Ajánlja kiváló minőségű gazdasági magvait, főképp államlag oltomzárólt
Iőheremagot
fa- és főszaikolájának képes árjegyzékét kívánátra beküldi

Klein Vilmos
magkereskedő SZATMÁR.
Számos erdélyi főúr elismerő levele rendelkezésre áll.

sbtb, mindenféle gazdasági magot. Sajáttermesü konyhakerti s virágmagvainak, valamint

(283)

A SZŐLŐK VÉDELME

A

PERONOSPORA és az OIDIUM ellen

a legbiztosabb, a legegyszerűbb és a legolcsóbb a

DR. ASCHENBRANDT-FÉLE POROK ÁLTAL.

A Dr. ASCHENBRANDT-féle „BORDÓI POR”

a peronoszpóra biztos és olcsó ellenszere, kitűnően tapad a levélre, nem pörköl.

A port a vízbe szítjuk és kész az oldat. Az első permetezéshez egy hl. vízre kell 1 kg.; a második és harmadik permetezéshez 1½ kg. por. Az évi szükséglet egy kat hold szőlőre 22—25 kg. A bordói por ára: 5 kgos zsákokban à kg. 80 fillér; 10 kgos zsákokban à kg. 80 fillér 50 kgos zsákokban à kg. 76 fillér. Használata olcsóbb és kényelmesebb, mint a tiszta rézgáliczé.

A DR. ASCHENBRANDT-FÉLE „RÉZKÉNPOR”

az oidium biztos és olcsó ellenszere.

A port a fújtatóba öntjük és porozunk vele. A mustot nem bűdösíti: ⅓-dal kevesebb fogy, mint a tiszta kénporból. A rézkénpor ára: 5 kgos zsákokban à kg. 56 fillér; 10 kgos zsákokban 56 fillér; 50 kgos zsákokban 52 fillér. Háromszori porozáshoz az évi szükséglet à kat. hold 12—15 kg.

Gépek a védekezéshez: Magyar gyártmány permetező à drb 32 korona; francia Vermorel-féle permetező 40 korona. — Magyar gyártmány háti porozó 28 korona; francia Vermorel-féle háti porozó 36 korona Kézi fújtató. igen jó, 10 korona.

Megrendelhető: A «Magyar Mezőgazdák Szövetségénél» Budapest, Alkotmány-utca 31. A «Borászati Lapok» kiadóhivatalánál Budapest Üllői-út 25 sz. — Megrendeléseket elfogad:

(286) Nagy Pál, Torda.

Ismertető füzeteket, használati utasítást küld a »Borászati Lapok» kiadóhivatala Budapest, Üllői-út 25. sz.

Sertésenyésztők figyelmébe.

A 13652. szám alatt szabadalmazott SOMOGYI GÉZA-féle állatok emésztését elősegítő por mindenféle sertésbetegségek ellen sikeres hatással bír.

A 13652. sz. magy. kir. szabadalmi okiratnak kivonata.

Jelen találmány tárgya egy eljárás, áll a táppor előállítására, melyet állatok, különösen sertések úgy folyékony, mint szilárd táplálékába bekeverve, annak emészthetőségét megkönnyíti

Mint a tapasztalatok bizonyították, ezen tápporral ellátott táplálék az állat szervezetére igen jótékonyan hat, a mennyiben annak ellenálló-képességét betegségek ellen már aránylag rövid használat után nagy mértékben növeli.

Figyelmeztetés.

A por, melyet az étellel együtt bevesz a sertés, a gyomorból megemésztés után a vékonybelekbe kerül, a hol az tovább emésztődve annak alkalmas részei a bél szívo edényei (bolyhai) által felszívódnak s a tápláló szervek erein keresztül a vérbe vitetnek és számtalan véredény által szétterjednek a test minden részébe; innen van tehát az, hogy a por tartalma szerint belsőleg hat, mert ha találmányom rendszeresen használva lesz, sikeres eredménnyel jár.

Használati utasítás.

Ha az állat nem eszik és nem emészt, hetenként 2-szer 3 deka 1½ evőkanállal adandó naponta

Ha az állat gyengélkedik, az első két nap 5 deka 2½ evőkanállal naponta. Azonban, ha betegségbe megy át, két napon át 8 deka 4 evőkanállal etetendő. — A por kevés hig ételbe keverendő.

Elismerő levelek gazdaságokból vannak.

Kapható mindenütt.

¼ kg. doboz 90 fillér (45 kr.), ½ kg. doboz 1 korona 80 fillér (90 kr.)

(288.)

Készítő: SOMOGYI GÉZA, Arad.

Főraktár: BURGER FRIGYESNÉL Kolozsvártt.

Nemesített őszibarack csemeték

a 15 legnemesebb fajtában kaphatók Fr. Caspari és Társa díjat nyert faiskolájában Medgyesen (N.-Küküllőmegye) 100 darabonként 35 frt árban.

(285.)

Kimerítő árjegyzék minden gyümölcsfajtaról ingyen és bérmentve kapható.

Eladó elsőrendű szőlő-ajtványok

és kitűnő

asztali Ó- és Uj hegyi borok

nagy mennyiségben!

Gyökeres ojtványok: Bakar Piros, Erdei fehér, Bácsó vagy Juhfark, Portugizi, Olasz Rizling, Rajnai Rizling, Popogós gyöngy, Madeleine Angevine, Madeleine royal ezre 120 frt első osztályu. Sima zöld ojtvány ugyan ezen fajokból ezre 80 frt első oszt., mind Rip. Portalis alanya vannak ojtva, kapható nagy mennyiségű Othello sima vessző ezre I. oszt. 10 frt, II. oszt. 6 frt. Delevardt sima 50 frt. Megrendeléseket elfogad:

Sándor József Bihar-Diószegen.

(290)

Clichéket

árjegyzékek, könyvek, szak- és folyóiratok, katalógusok és hirdetések, valamint minden egyéb nyomtatvány illusztrálásához rajz vagy fénykép után kitűnő kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállít:

Fischer Lipót

chemigrafikai műintézete

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utca 15.

az Ujvilág-utcával szemben.

Vidéki megrendelések is legnagyobb pontossággal és figyelemmel teljesíttetnek. (4.)

Reményik Victor

vaskereskedés,

Kolozsvárt Főter.

Ajánlja nagy választéku raktárát mindennemű rudvasakban, vasgerendák, vas lemezek, fehér bádóg, aczélok, vas tengelyek, eke és ekerészleteit, láncz áruk, vas és réz sodrony, mindennemű kovácsolt gép- és sodronyszegkek, csavarárúk, rézárúk, faárúk, különféle szerszámok, öntött vaskemenczék takaréktűzhelyek valamint mindennemű épület és butor-vasalásokban.

Különös figyelmet fordítok a mezői gazdaság és kertészetben megkívántató legújabb és legjobbnak elismert vaskék, kukorica morzsolók amerikai aczél villák, aczél ások, kapák, csákányok, kaszák és gereblyékre, melyek nyelzeve és kiélesítve kaphatók; továbbá mindennemű kerti fűrészek kerti ollók, olló és szemző kések, mindennemű méhészeti eszközök és műlépet, végül felhívom becses figyelmét dus választéku konyhaberendezési és háztartási cikkekre, melyek közül ajánlok különféle vajverő gépeket, fagyalt gép, zsemleeresztő gép, husvágó gép, kávé és sódaráló gépeket, zománczozott vas és lemez edények, vashutorok, mérlegek, hilelesített mérők és még sok itt fel nem sorolt hasznos árucikkeket. 258.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan a legelőnyösebb árakban teljesíttetnek.

Kiváló tisztelettel

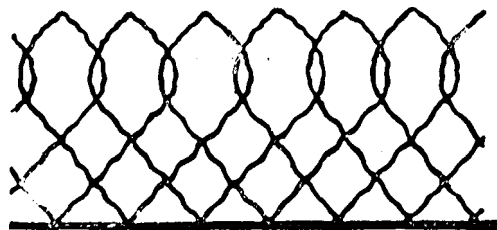
Reményik Victor.

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sirhelyek, stb. bekerítéséhez való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löherosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágyceték (mátráz), sodrony-lábtörlők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. (121.)

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf. Alelnök: CSAVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, DESSE WFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, SZÓNYI ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gr.

Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint a biztosítás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegedését vívta ki magának; az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé, a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

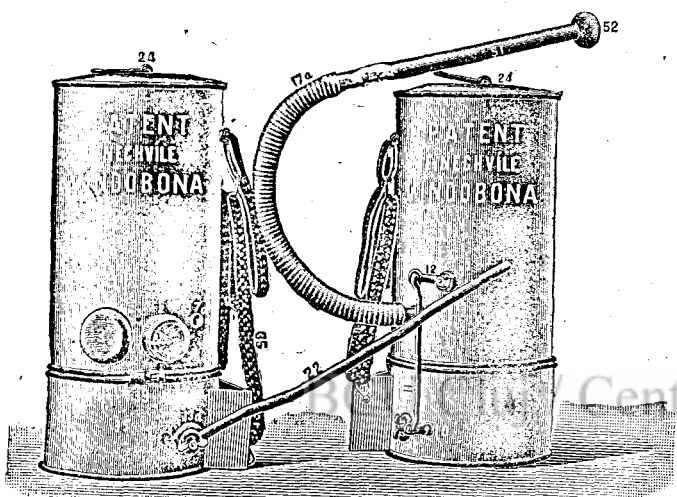
A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett, mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten (József-körut 8.) és a vidéken létesített ügynökségek. (185.)

A szőlő OIDIUM (lisztharmat) betegségének leküzdésére a

„VINDOBONA“

kénfúvó készülék a legjobb, aminek bizonyítéka a geissenheimi (Rajna mellett) gyümölcsészeti és borászati tanintézetben a „Torpille“, „La Rapide“, „Vulcan“, „Universal“ és „Vindobona“ kénfúvókkal végzett összehasonlító kísérletek eredményeképpen a „VINDOBONA“ kénfúvóról kinyilvánított szakvélemény:

»A készülék (Nechvile Ferencz »Vindobona«-ja) rendkívül könnyűsége dacára erős és tartós szerkezettel bír. Működése roppant könnyű, szinte játszva funkcionál. A legtakarékosabban működik.«

Kapható:

Oberth Frigyesnél MEDGYESEN,

vagy közvetlenül

Nechvile Ferencz

szőlőművelő eszközök, érczaru- és pinczegazdasági gépgyárában,

BÉCS, VI. Griesgasse 14. szám.

== Hazai gyártmány. ==

Csinos kerti- és parkkerítések, kapuk

vaskerettel és sodronyfonat-betéttel.

Továbbá olcsó és tartós gép-sodronyfonatok, kertek, erdők, vadaskertek, tyúk-udvarok, gazdasági telepek, ménesek stb. bekerítésére. Acél-tűskés kerítés-sodrony, ugymint csavart-pánthuzal.

Kaphatók:

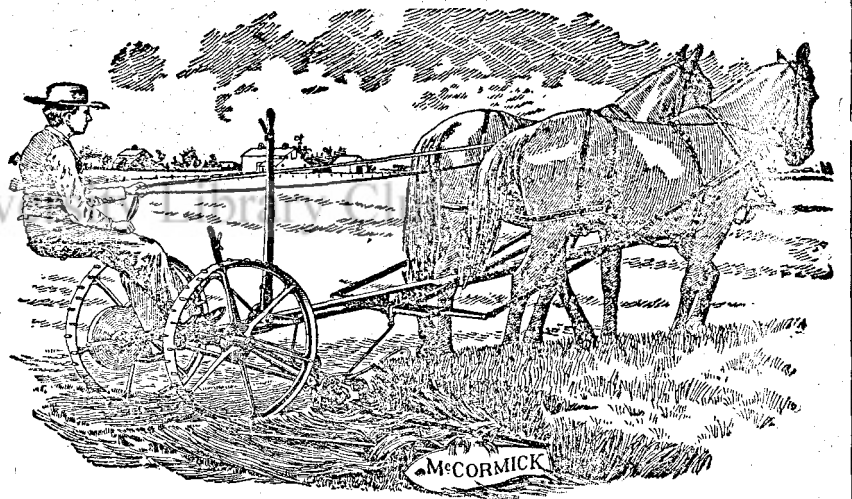
Kollerich Pál és Fiai

gyárosoknál (291.)

Budapesten, IV., Ferencz József-rakpart 21.

Árjegyzék és költségvetések ingyen.

Mc. CORMICK
HARVESTING MACHINE COMPANY.
chicagai aratógépgyár.

Kévekötőaratógép.

Marokrakóaratógép.

Fűkaszálógép. (297.)

Szénagyűjtő-gereblye.

Kévekötőzsineg.

Kaszaélesítő.

Iroda és főraktár Magyarország és Ausztriára.

BUDAPEST, V. Váci-ut 38 sz.

William J. Stillman Igazgató.

Solymosy és társa, Kolozsvár, Képviselek

Kolozs, Szilágy és Háromszék megyékre.

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

KOLOZSVÁRT, Belközép-utca 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakzerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150.)